

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра фінансів, обліку та економічної безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. завідувача кафедри

Н. І. Гвоздей

“29” липня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>071 Облік і оподаткування</u> (шифр і назва напрямку підготовки/спеціальності)
Освітня програма	<u>Облік і оподаткування</u> (назва освітньої програми)

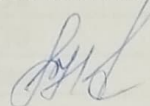
Робоча програма Фінансовий аналіз для здобувачів вищої освіти
(назва навчальної дисципліни)
першого (бакалаврського) рівня спеціальності 071 Облік і оподаткування.

Розробник: Білошкурський М. В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Протокол № 1 від “29” липня 2022 року

В. о. завідувача кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

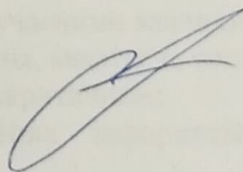

(Гвоздей Н. І.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

Протокол № 1 від “29” липня 2022 року

Голова науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

(Пачева Н. О.)
(прізвище та ініціали)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4 / 120	
Курс	IV	
Семестр	VII	
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, у тому числі:		
Аудиторні:	60	
Лекційні	30	
Семінарські / Практичні	30	
Лабораторні	-	
Самостійна робота	30	
Індивідуальні завдання	30	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз» є підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців для підприємств, установ, організацій різних галузей економіки України, незалежно від форм власності та організаційно-правових форм господарювання, які володіють фундаментальними теоретико-методологічними знаннями і практичними фаховими навичками, необхідними для проведення аналізу фінансового стану підприємства, оволодіння прийомами та методами фінансового аналізу для визначення платоспроможності підприємства, ділової активності, дослідження недоліків у його обліково-аналітичній діяльності та їх усунення.

Завдання дисципліни «Фінансовий аналіз» полягають в оволодінні студентами наступними компетентостями:

загальними:

- здатністю вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатністю до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатністю бути критичним та самокритичним;
- навичками використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

фаховими:

- здатністю досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці;
- здатністю використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Очікувані результати навчання:

- розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств;
- формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень;
- застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування;
- вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії;
- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи фінансового аналізу. Аналіз фінансової звітності підприємства

Тема 1. Значення і теоретичні основи фінансового аналізу

Суть і значення фінансового аналізу: його основні цілі, завдання, особливості. Методологічні принципи і логіка аналітичної роботи фінансової сфери підприємства. Предмет, об'єкт та суб'єкти фінансового аналізу.

Види фінансового аналізу. Класифікація економічних показників, що використовуються у фінансовому аналізі. Класифікація методів аналізу: формалізовані й неформалізовані методи аналізу. Сучасна методика оцінювання фінансових звітів: горизонтальний, вертикальний, порівняльний, факторний методи фінансового аналізу, метод відносних показників.

Порівняння в аналізі фінансово-господарської діяльності підприємства. Методи приведення вихідних даних до порівняльного вигляду: метод нейтралізації об'ємного, вартісного та структурного фактора.

Моделювання та аналіз факторних систем фінансових показників. Детермінований та стохастичний аналіз. Типи та основні прийоми детермінованого моделювання. Способи оцінки впливу факторів у детермінованому моделюванні факторних систем.

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Фінансова звітність як інформаційна база фінансового аналізу підприємства. Мета фінансової звітності. Основні вимоги, що висуваються до складання фінансової звітності. Види взаємозв'язку фінансової звітності.

Зміст, структура, призначення основних форм фінансової звітності. Склад і структура бухгалтерського балансу; його значення для фінансового аналізу. Методи фінансово-аналітичного оцінювання балансу підприємства. Аналіз валюти балансу.

Напрями вдосконалення звітності підприємства для переходу до міжнародних норм і стандартів. Специфіка інформаційного забезпечення фінансового аналізу в окремих галузях, сферах діяльності та на підприємствах різних форм власності.

Показники статистичної звітності та управлінського бухгалтерського обліку, які використовуються у фінансовому аналізі.

Роль і місце вибірових обстежень та експертних оцінок у поглибленому фінансовому аналізі.

Тема 3. Аналіз майна підприємства

Економічна суть і структура майна підприємства. Методи аналізу майна підприємства. Порівняльний аналіз динаміки складу і структури активів підприємства.

Завдання, основні напрямки та інформаційне забезпечення аналізу необоротних активів. Аналіз наявності та стану основних фондів і нематеріальних активів.

Аналіз ефективності використання нематеріальних активів та основних фондів. Оцінка впливу ефективності використання нематеріальних активів на фінансові результати діяльності підприємства. Факторний аналіз фондівіддачі. Аналіз резервів збільшення випуску продукції та фондівіддачі.

Аналіз ефективності використання оборотного капіталу. Класифікація чинників, що впливають на швидкість оборотності.

Тема 4. Аналіз оборотного капіталу

Зміст, завдання та основні напрямки аналізу оборотного капіталу. Аналіз забезпеченості підприємства оборотними коштами. Оцінка залежності ризику втрати ліквідності та ефективності від величини поточних активів. Аналіз джерел формування, структури та розміщення оборотного капіталу.

Суть, цілі, основні завдання та напрямки аналізу виробничих запасів. Аналіз забезпеченості підприємства виробничими запасами. Аналіз оборотності товарно-матеріальних цінностей.

Основні завдання та методологія здійснення аналізу дебіторської заборгованості. Аналіз дебіторської заборгованості за строками виникнення й погашення. Оцінка кредитних можливостей підприємства. Порівняльний аналіз умов надання та отримання кредиту. Аналіз оборотності дебіторської заборгованості.

Тема 5. Аналіз джерел формування майна підприємства

Завдання та методологія здійснення аналізу джерел фінансування. Аналіз динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів. Чинники, що впливають на співвідношення власних і залучених коштів. Оцінка ефективності управління структурою капіталу на основі фінансового левериджу.

Аналіз вартості капіталу. Ціна основних джерел фінансування діяльності підприємства. Методичний інструментарій оцінки вартості окремих елементів власного і залученого капіталу. Оцінка середньозваженої та граничної вартості капіталу.

Оцінка ефективності використання власного і залученого капіталу. Ефект фінансового важеля. Оцінка впливу структури активів і пасивів на рентабельність власного капіталу. Аналіз ефективності кредитних відносин підприємства з комерційними банками.

Аналіз складу, структури, оборотності кредиторської заборгованості. Оцінка вартості внутрішньої кредиторської заборгованості.

Тема 6. Аналіз грошових потоків

Економічна суть, цілі та значення фінансового аналізу в процесі управління грошовими активами. Техніка та порядок попереднього аналізу грошових коштів.

Класифікація вхідних та вихідних грошових потоків у господарській, фінансовій та інвестиційній діяльності підприємства. Прямий та непрямий методи оцінки руху грошових коштів: способи здійснення, їх переваги й недоліки. Основні причини невідповідності величин грошових потоків сумі отриманого прибутку.

Оцінка стратегії управління грошовими потоками: зміст та послідовність її здійснення. Суть та основні етапи перспективного аналізу грошових потоків. Аналіз забезпеченості підприємства грошовими коштами: моделі Баумоля і Міллера-Орра.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Аналіз фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємства

Тема 7. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Суть ліквідності і платоспроможності та їх значення при оцінці фінансового стану підприємства.

Зміст та послідовність аналізу ліквідності підприємства; основні стадії її оцінки:

- оцінка свободи в розпоряджанні активами;
- оцінка можливості швидкої втрати цінностей унаслідок їх морального або фізичного псування;
- оцінка доступності активів для поточного розпоряджання;
- оцінка наявності умовних зобов'язань.

Класифікація активів за ознакою ліквідності та пасивів за ознакою терміновості погашення. Фактори, що впливають на пропорції груп поточних активів з різним ступенем ліквідності. Зіставлення елементів активів з відповідними елементами пасиву – основний спосіб оцінки ліквідності підприємства.

Система показників ліквідності: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація. Основні фактори, що впливають на підвищення ліквідності.

Власний оборотний капітал – абсолютний показник ліквідності і платоспроможності; основні етапи його аналізу.

Зміст та основні напрямки здійснення аналізу платоспроможності підприємства:

- оцінка якісного складу оборотних активів і поточних пасивів;
- оцінка швидкості обороту поточних активів та її відповідність швидкості обороту поточних пасивів;
- оцінка облікової політики статей активів і пасивів.

Система критеріїв оцінювання платоспроможності підприємства. Показники низької платоспроможності, можливості її відновлення (втрати).

Умови визнання підприємства неплатоспроможним.

Тема 8. Аналіз фінансової стабільності та стійкості підприємства

Суть фінансової стійкості та стабільності підприємства. Основні фактори, що впливають на стійкість фінансового стану підприємства. Заходи зміцнення фінансової стійкості підприємства. Вплив структури активів і пасивів на характеристику фінансової стійкості підприємства. Оцінка впливу ефективності використання необоротних і оборотних активів на стійкість фінансового стану підприємства. Кількісна оцінка фінансової стійкості з позиції:

- а) структури джерел коштів;
- б) витрат, пов'язаних з обслуговуванням зовнішніх джерел.

Відносні показники фінансової стійкості: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація.

Класифікація джерел коштів для аналізу фінансової стійкості підприємства.

Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості. Типи фінансової стійкості. Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства.

Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємства

Сутність кредитоспроможності та необхідність її оцінки.

Кредитоспроможність позичальника як наявність передумов для отримання кредиту і здатності повністю і в строк розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями.

Значення кредитоспроможності клієнта у світовій банківській практиці. Основні завдання оцінки кредитоспроможності: вивчення фінансового стану; попередження втрат кредитних ресурсів у результаті неефективної роботи позичальника; стимулювання суб'єктів господарювання для підвищення ефективності їх роботи.

Аналіз кредитоспроможності підприємства. Оцінка банками України кредитоспроможності клієнта. Досвід зарубіжних комерційних банків в оцінці кредитоспроможності позичальника. Коефіцієнти кредитного аналізу як складова меморандуму про кредитну політику банку. Світова практика аналізу кредитоспроможності клієнта - юридичної та фізичної особи.

Тема 10. Аналіз ділової активності підприємства

Сутність ділової активності підприємства та показники, що її характеризують (коефіцієнти загальної обіговості капіталу, обіговості мобільних засобів, обіговості матеріальних оборотних коштів, обіговості готової продукції, обіговості дебіторської та кредиторської заборгованості; середній строк обороту дебіторської та кредиторської заборгованості, коефіцієнт обіговості основних засобів та інших позаоборотних активів; коефіцієнт обіговості власного капіталу; коефіцієнт стійкості та обігу запасів). Послідовність аналізу основних показників ділової активності підприємства. Вплив обіговості активів на показники ефективності діяльності підприємства. Поняття інвестиційної привабливості та показники, що її характеризують за періодичною (регламентовану державою) звітністю підприємства.

Тема 11. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Вертикальний та горизонтальний аналізи формування фінансових результатів підприємства. Значення та завдання аналізу.

Аналіз рівня, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства. Оцінка якості прибутку.

Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності. Система «директ-кост» як теоретична база аналізу витрат та оптимізації прибутку. Гранічний аналіз та оптимізація витрат, обсягу реалізації і прибутку. Аналіз умов беззбитковості підприємства.

Зміст, завдання та інформаційна база аналізу розподілу та використання прибутку. Аналіз формування чистого прибутку. Аналіз впливу використання прибутку на фінансовий стан підприємства.

Факторний аналіз показників рентабельності.

Аналіз збільшення суми прибутку та рентабельності.

Значення й необхідність комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Методи узагальнюючої оцінки фінансового стану підприємства. Методика комплексної оцінки ефективності господарської діяльності. Узагальнюючі критерії оцінки кредитоспроможності підприємств.

Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості підприємств. Не фінансові показники регулятивності й соціальної значущості діяльності підприємств. Методи рейтингової оцінки фінансового стану підприємства.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
л		п	інд.	с. р.	л		п	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА										
Тема 1.1. Значення і теоретичні основи фінансового аналізу	8	2	2	2	2					
Тема 1.2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	9	2	2	2	3					
Тема 1.3. Аналіз майна підприємства	11	4	4	1	2					
Тема 1.4. Аналіз оборотного капіталу	9	2	2	2	3					
Тема 1.5. Аналіз джерел формування майна підприємства	11	4	4	1	2					
Тема 1.6. Аналіз грошових потоків	9	2	2	2	3					
Разом за змістовим модулем 1	57	16	16	10	15					
Змістовий модуль 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА										
Тема 2.1. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	9	2	2	2	3					
Тема 2.2. Аналіз фінансової стабільності та стійкості підприємства	13	4	4	2	3					
Тема 2.3. Аналіз кредитоспроможності підприємства	9	2	2	2	3					
Тема 2.4. Аналіз ділової активності підприємства	9	2	2	2	3					
Тема 2.5. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	13	4	4	2	3					
Разом за змістовим модулем 2	53	14	14	10	15					
Усього годин	110	30	30	20	30					
Модуль 2										
ІНДЗ	10			10						
Усього годин	120	30	30	30	30					

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Значення і теоретичні основи фінансового аналізу	2	
2	Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	2	
3	Аналіз майна підприємства	4	
4	Аналіз оборотного капіталу	2	
5	Аналіз джерел формування майна підприємства	4	
6	Аналіз грошових потоків	2	
7	Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	2	
8	Аналіз фінансової стабільності та стійкості підприємства	4	
9	Аналіз кредитоспроможності підприємства	2	
10	Аналіз ділової активності підприємства	2	
11	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	4	
	Разом	30	

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота з дисципліни «Фінансовий аналіз» передбачає оволодіння прийомами і методами фінансового аналізу студентами для розвитку їх економічного мислення, набуття здатності сприймати економічні процеси, що відбуваються на підприємствах чи інших об'єктах управління в усій їх багатогранності та взаємозв'язку. Для цього студенти самостійно, за погодження з викладачем, формують аналітичну базу дослідження на матеріалах конкретного вітчизняного підприємства за останніх 3 роки, використовуючи базу даних річних фінансових звітів акціонерних товариств урядового порталу Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України – <http://smida.gov.ua>. На основі сформованої бази проводиться фінансовий аналіз діяльності підприємства за наступними напрямками:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Значення і теоретичні основи фінансового аналізу	2	
2	Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	3	
3	Аналіз майна підприємства	2	
4	Аналіз оборотного капіталу	3	
5	Аналіз джерел формування майна підприємства	2	
6	Аналіз грошових потоків	3	
7	Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	3	
8	Аналіз фінансової стабільності та стійкості підприємства	3	
9	Аналіз кредитоспроможності підприємства	3	
10	Аналіз ділової активності підприємства	3	
11	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	3	
	Разом	30	

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Виконання індивідуального навчально-дослідницького завдання у вигляді доповіді або есе передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із навчальної дисципліни та застосування при її виконанні літературних джерел, конкретних виробничих ситуацій, законодавчих актів тощо.

Доповідь складається з: титульної сторінки; змісту; вступу, основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків.

Вступ має розкривати актуальність обраної студентом теми, її проблематику, мету виконання роботи.

Основна частина роботи (може включати декілька розділів) має включати характеристику сучасного стану проблеми, опис нормативної бази, погляд різних авторів на цю проблему, позитивні та негативні наслідки проблеми.

Висновки мають включати обґрунтовані узагальнення студента щодо досягнення мети роботи. Можливо, рекомендації до вдосконалення фінансового аналізу за вибраною проблемою.

Список використаної літератури необхідно скласти у певному порядку: спочатку наводяться нормативні та законодавчі акти, статистичні довідники, потім загальна та спеціальна література за алфавітом.

Тема доповіді обирається за порядковим номером студента в списку групи. Обсяг роботи 10–15 сторінок рукописного тексту (26–28 рядків на сторінці) або 8–12 сторінок машинописного тексту (14 шрифт, полуторний інтервал, шрифт Times New Roman). Границі для тексту в такому вигляді: верхні – 20 мм., нижні – 20 мм., ліві – 25 мм., праві – 15 мм. Тематика доповідей розміщена нижче.

1. Застосування прийомів детермінованого моделювання в аналізі фінансового стану підприємств.
2. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства.
3. Аналіз впливу ефективності використання необоротних активів на фінансові результати діяльності підприємства.
4. Аналіз ефективності використання основних фондів підприємства.
5. Аналіз оборотних активів підприємства.
6. Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства.
7. Аналіз забезпечення підприємства оборотними коштами.
8. Аналіз джерел формування, структури та розміщення оборотного капіталу.
9. Аналіз забезпечення підприємства виробничими запасами.
10. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства.
11. Аналіз джерел фінансування діяльності підприємства та ефективності їх використання.
12. Аналіз власного капіталу підприємства та ефективності його використання.
13. Аналіз позикового капіталу підприємства та ефективності його використання.
14. Аналіз короткострокової заборгованості підприємства.
15. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.
16. Аналіз кредитоспроможності підприємства.
17. Аналіз фінансової стійкості та стабільності підприємства.
18. Аналіз руху грошових коштів підприємства.
19. Аналіз формування грошових потоків підприємства за видами діяльності: операційної, інвестиційної та фінансової.
20. Аналіз формування грошових потоків підприємства від операційної діяльності.
21. Аналіз ділової активності підприємства.
22. Аналіз і оцінка економічного потенціалу підприємства.
23. Оцінка ринкової позиції підприємства та її вплив на ділову активність.
24. Аналіз формування витрат та їх впливу на результати фінансово-господарської діяльності підприємства.

25. Оцінка впливу системи оподаткування на фінансовий стан підприємства.
26. Аналіз формування і розподілу чистого прибутку підприємства.
27. Факторний аналіз і шляхи максимізації прибутку від операційної діяльності підприємства.
28. Факторний аналіз формування чистого прибутку підприємства.
29. Факторний аналіз і шляхи максимізації рентабельності підприємства.
30. Аналіз фінансових інвестицій підприємства та їх ефективності.
31. Особливості оцінки ліквідності інвестицій.
32. Оцінка ефективності реальних інвестицій підприємства.
33. Методи узагальнюючої оцінки фінансового стану підприємства.
34. Методи рейтингової оцінки фінансового стану підприємства.
35. Дискримінантний аналіз в оцінці кредитоспроможності підприємства.
36. Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості підприємства.
37. Особливості оцінки фінансового стану акціонерних товариств.
38. Особливості оцінки фінансового стану спільних підприємств.
39. Особливості оцінки фінансового стану малих та середніх підприємств.
40. Прогнозування фінансового стану підприємства.
41. Особливості аналізу фінансового стану страхових компаній.
42. Особливості аналізу фінансового стану сільськогосподарських підприємств.
43. Особливості фінансового аналізу підприємств торгівельної сфери.
44. Особливості фінансового аналізу підприємств галузі (на прикладі певної галузі промислового виробництва).
45. Оцінка фінансової стратегії розвитку підприємства.
46. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства.
47. Порівняльна характеристика моделей оцінки ймовірності банкрутства.
48. Комплексний аналіз фінансового стану підприємства.
49. Рейтингова оцінка фінансового стану підприємства.
50. Фінансовий аналіз в системі антикризового управління підприємством.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право на вільний вибір методів та засобів навчання в межах затверджених навчальних планів. Основними методами навчання, що застосовуються при вивченні дисципліни «Фінансовий аналіз», є:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні методи – розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
 - наочні методи – ілюстрація, демонстрація;
 - практичні методи – розв'язування задач, вирішення тестів, реферати, навчальна праця;
 - індуктивний метод;
 - дедуктивний метод;
 - репродуктивні методи – відтворена репродукція як засіб повторення готових зразків або робота за готовими зразками;
 - творчі, проблемно-пошукові методи;
 - навчальна робота під керівництвом викладача;
 - самостійна робота студентів поза контролем викладача.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - створення ситуації інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу (використання ділових ігор, перегляд навчальних телепередач, кінофільмів);
 - ділові ігри як метод набувають великого значення для стимулювання та формування інтересу до знань;
 - навчальні дискусії;
 - аналіз ситуацій (кейсів);

- роз'яснення мети навчального предмета ;
- вимоги до вивчення предмета (орфографічні, дисциплінарні, організаційно-педагогічні);
- заохочення та покарання в навчанні.

3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності, що базуються на таких вимогах:

- систематичність обліку та контролю;
- всеохопленість (усебічність, повнота) обліку та контролю;
- диференційованість (за окремим предметом) та індивідуальність (за стилем і формами контролю);
- об'єктивність оцінювання;
- урізноманітнення видів і форм контролю в діяльності викладача;
- єдність вимог до контролю з боку всього педагогічного колективу.

4. Бінарні методи передбачають злиття методу і форми або поєднання двох методів в один. Можна виокремити такі рівні їх застосування:

- на інформаційному, або догматичному, рівні словесна форма набуває бінарного характеру словесно-інформаційного методу;
- на проблемному, або аналітичному, рівні словесна форма набуває бінарного характеру словесно-проблемного методу;
- на евристичному, або пошуковому, рівні словесна форма набуває характеру словесно-евристичного методу;
- на дослідному рівні словесна форма набуває характеру словесно-дослідницького методу.

Інтегровані (універсальні) методи – це поєднання трьох-п'яти методів у єдине ціле під час організації навчання. Ці методи доцільно використовувати під час викладання інтегрованих навчальних курсів.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

В ході вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз», слід виокремити поточний (оцінювання знань студентів на практичних заняттях, перевірка самостійної роботи), модульний (контрольна робота або тестування в кінці вивчення модуля) та підсумковий контролю знань студентів. При цьому до основних методів контролю належать:

- усний контроль (опитування студентів щодо вивченого матеріалу) в індивідуальній, фронтальній або колективній формі, у тому числі й за бажанням студента усний екзамен;
- письмовий контроль у формі контрольної роботи, реферату, самостійної роботи в письмовій формі;
- комп'ютерне тестування.

12. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною системою	Оцінка за системою в УДПУ
А	<p style="text-align: center;">ВІДМІННО</p> <p>Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію (наукова література, газетно-журнальні публікації, Інтернет, мультимедійні програми тощо), виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили.</p>	5 (відмінно)	90-100
В	<p style="text-align: center;">ДУЖЕ ДОБРЕ</p> <p>Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацювати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує творчі завдання.</p>	4 (добре)	82-89
С	<p style="text-align: center;">ДОБРЕ</p> <p>Студент знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.</p>		75-81
D	<p style="text-align: center;">ЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію.</p>	3 (задовільно)	69-74
E	<p style="text-align: center;">ДОСТАТНЬО</p> <p>Студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабко орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.</p>		60-68

FX	НЕЗАДОВІЛЬНО		2 (незадовільно)	35-59
	Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними.			
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс.			1-34
	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.			

13. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Поточне оцінювання та самостійна робота											ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					14	20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6			

T1, T2, ..., T11 – теми змістових модулів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
69–74	D	задовільно
60–68	E	
35–59	FX	
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Автоматизація фінансово-інвестиційного аналізу засобами Excel : навчальний посібник / М. А. Слатвінський, М. В. Білошкурський. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. – 246 с.
2. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 326 с.
3. Косова Т. Д., Сіменко І. В., Сухарев П. М., Ващенко Л. О., Гречина І. В., Ангеліна І. А. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посіб. : рек. МОНмолодьспорту України для студ. ВНЗ / за заг. ред. Т. Д. Косової, І. В. Сіменко ; МОНмолодьспорту України, Донецький нац. ун-т економіки і торгівлі імені М. Туган-Барановського. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 438, [1] с.
4. Подольська В.О. Фінансовий аналіз. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 487 с.
5. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз : [підручник] / Ю.С. Цал-Цалко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.

Допоміжна

6. Берест М. М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник : [Електронне видання] / М. М. Берест. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 164 с.
7. Білик М. Д. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька. – К. : КНЕУ, 2005. – 592 с.
8. Білошкурський М. В. Методологія оцінки ефективності господарської діяльності в антикризовому управлінні підприємствами [Текст] : монографія / МОН України, Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет». – Умань : [Сочінський], 2010. – 178, [1] с.
9. Грабовецький Б.С. Фінансовий аналіз та звітність : [навчальний посібник] / Б.С. Грабовецький, І.В. Шварц. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 281 с.
10. Економічний аналіз у схемах і таблицях : навч. посіб. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [І. М. Парасій-Вергуненко, С. В. Калабухова, Г. А. Ямборко та ін.] ; за ред. Л. М. Кіндрацької та І. М. Парасій-Вергуненко. – Київ : КНЕУ, 2012. – 323 с.
11. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз : [підручник] / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.
12. Литвин Б. М. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / Б. М. Литвин, М. В. Стельмах. – К. : «Хай Тек Прес», 2008. – 336 с.
13. Селіверстова Л. С. Фінансовий аналіз : навчально-методичний посібник / Л. С. Селіверстова, О. В. Скрипник ; За ред. С. М. Безрутченка. – К. : ЦУЛ, 2012. – 274 с.
14. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / Ю. М. Тютюнник. – К. : Знання, 2012. – 815 с.
15. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька ; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – 2-е вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2007. – 592 с.
16. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського ; ред. : Т. Д. Косова, І. В. Сіменко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 440 с.
17. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. Ф. Азаренков, Г. А. Івашенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 156 с.
18. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль : ТНЕУ, 2016 – 304 с.
19. Школьник І. О. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. / За заг. ред. Школьник І. О. ; І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 368 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.smida.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.